

"Historien er med til at fortælle os hvem vi er"
Ane Cortzen i arkitekturserien *Fantastiske Forvandlinger*
DR K 11. februar 2016 (1)

HIMLEN OVER HIRTSHALS

Refleksioner over byudvikling i Hirtshals efter borgermødet d. 11. februar 2016
- med et par oplæg til diskussion og workshop.

I begyndelsen af 90'erne kørte billedhugger Mogens Møller og jeg fra Tversted til Hirtshals sammen med Ole Albæk, daværende viceborgmester. Det var første gang, vi skulle opleve byen, hvor vi i perioden 1993-97 skabte *Den Grønne Plads*, *Trappe* og *Monument* og andre kunstværker. Ole Albæk bemærkede stolt under turen, at indkørslen til Hirtshals måtte være den smukkeste i Danmark, fordi man kørte gennem en skov og på den måde fik stemt sindet på bedste vis, før man ankom til *Byen på kanten af havet*.

Idag er vejanlægget på ruten til og fra Hirtshals udvidet betragteligt. Der er nu adskillige parallelle vejbaner i begge og andre retninger, visse steder også med hegn imellem. Turister - og selv lokale - må læse skilte for at nå frem til deres bestemmelsessted som f.eks. *Color Line*, *Østhavnen* eller *Centrum*. De mange skilte og vejdelinger betyder, at man nemt mister orienteringen; efter sigende med risiko for at sidde "5 timer i kø" i Color Line-banen, hvis man på turen ind til byen og med måske 60-70 km/t skulle komme til at vælge en af de forkerte ud- eller indfletninger på E39, motortrafikvejen.

Under de givne praktisk-økonomiske omstændigheder er det måske nok nærliggende at tænke på andre - eller flere - adgangsveje til Hirtshals, f.eks. ved Transportcentret, som planlægningsudvalget foreslog på et områdekort over mulige satsninger for fornyelse.

Men spørgsmålet er nok, om ikke de knastørre tal, der viser stadig udvandring fra land til by nærmere peger på, at Hirtshals har et akut behov for økonomisk, social og æstetisk udvikling af sit potentiale som en enestående placeret *By med et historisk centrum*?

Dette kan gøres forholdsvis let ved f.eks. med farver at afklare områderne ved Færgehavnen og markere Stjernepladsen, som er de to centrale adgangsveje til byen. I samme åndedræt kan centrum-fornemmelsen styrkes allerede ved byens porte - herunder trinbrættet til Lokalbanen - op mod centrum, *Den Grønne Plads* og *Trappen*. Det er omkring havnen, at årstidernes festivaler og arrangementer udspiller sig, og det er hér, at udsigten til havet, som er den væsentligste økonomiske livsnerve i byen, glimrer ved sine både nutidige og historiske dimensioner.

Det vil være en god økonomisk tænkning at udvikle Hirtshals omkring byens og områdets helt naturlige attraktioner og at gøre det meget synligt - også på det kulturelle landkort.

En ny kulturøkonomisk satsning vil, som tilfældet blev ved etableringen af *Den Grønne Plads* og *Trappen*, være til kort- og langsigtet gavn for det lokale erhvervsliv og for de værende, kommende og blivende borgere - og meget vigtigt: måske også for en langt større del af de rundt regnet 2.3 mio rejsende, der passerer igennem færgehavnen årligt uden måske at ane, at de gik glip af særprægede Hirtshals, før de er røget langt ind eller ud ad E39!

De rejsende fra nord og syd kan, ved at blive inviteret smukt og tydeligt indenfor, som Mogens Møller og jeg blev det for år tilbage, være med til at finansiere Hirtshals velfærd og fremtidsliv.

Både *Den Grønne Plads* og *Trappen* er skabt i dialog mellem Mogens Møller, undertegnede og Hirtshals lokale befolkning, ikke mindst fiskerne på *Bænki*. Som "materiale" har vi som kunstnere ikke alene stået med granit, jord, vand og beton, men også med de lokales viden og erfaringer, deres fortids- og fremtidshistoriske drømme.

På de følgende sider sender jeg derfor et par bud fra drømmenes, kunstens og farvernes verden til hvordan man kan se på områdefornyelse af Hirtshals. Oplægget rummer en række spørgsmål, der kan foldes ud under den fortsatte dialog og planlagte workshop.

Med venlig hilsen
Dorte Dahlin, billedkunstner
København 20.februar 2016

Til inspiration: Superkilen på det ydre Nørrebro i København, 2012. Designet af kunstnergruppen superflex i samarbejde med Bjarke Ingels Group og landskabsarkitektfirmaet Topotek1. Projektet er en del af Københavns Kommunes kvarterløft af Ydre Nørrebro (2).

Projektet er bl.a. vellykket, fordi det i udgangspunktet tolker og respekterer områdets egen historiske karakter og muligheder og netop derfor virker autentisk - ikke som et desperat forsøg på forskønnelse.

Idéoplæg: Kunne man anlægge en farvezone ved Jyllandsgade og Havnegade for på en enkel og effektiv måde at markere *Porten til Hirtshals* ved E39 og Færgehavnen med de monumentale blå ramper?

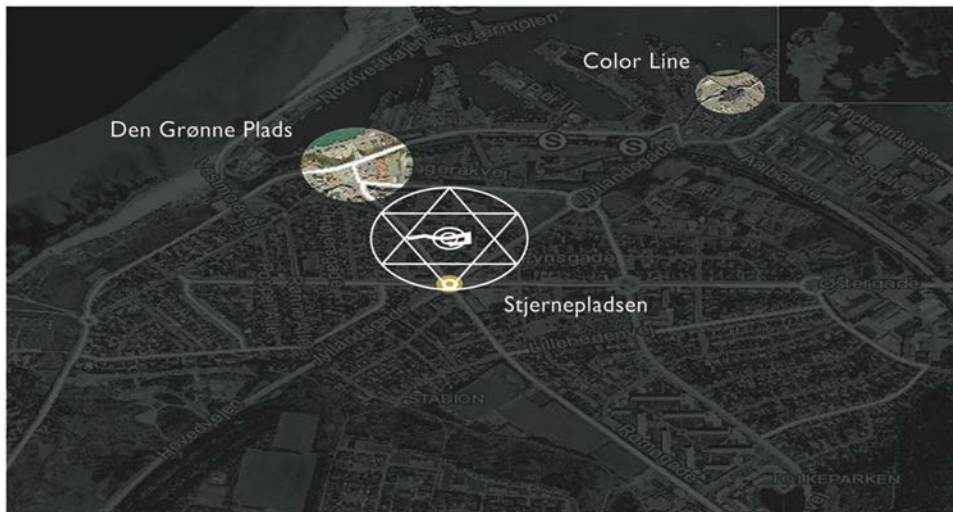

Idéoplæg: Hirtshals med *De Blå Blokke* og hoteltårnet *Den Røde Løber* set fra Nordvestkajen. Husene langs Havnegade kan males op i himlens palet og dermed adskille sig fra erhvervsbygningerne på havnen. *Moonshine* bygningen kan inddrages som en del af pladsen nedenfor *Trappen* og virke som *Hirtshals Værksted for Kunst og Håndværk*. Dette vil svare til konceptet fra *Hirtshals Museum* i Vanggårdsgade. En af værkstedets faste opgaver kunne f.eks være at designe og producere *Årets Bænk* til Hirtshals - i traditionen *Årets Bjesk* og *Årets Sild*.

Til inspiration: Grønlandsk by stråler op i landets barske natur (3).

Trekantsplanen: Kan man lave en *Ringmur* af farvede huse og hermed tydeliggøre Hirtshals Centrum?

FARVER VIRKER!

Henrik Terney, redaktør for magasinet *DeFarver nr. 68, 2010* (4) argumenterer i sin leder *Farver eller forfald...* "at man for et relativt beskedent beløb kan forandre områder ved brug af farver og gøre dem til værdige miljøer, hvor man gerne vil bo - fremfor at rive ghettolignende, nedslidte områder ned".

Color Line/Færgehavnen

- *Kan området ved Færgehavnen, både bygninger og vejbelægning, opmales i en særlig farve og herved skabe en *Farveport* til Hirtshals?
- *Kan en farvet zone adskille indkørslen til byen fra Færgehavnens monumentale blå landingsramper?
- *Kan en *Farveport* tydeliggøre byens identitet og hermed fremme turismen, handlen og byens velfærd?
- *Kan man forestille sig *Valutaslangen* der giver adgang til Lokalbansen gå igennem en nyopført 10 meter høj rødmalet betonmur?

Havnegade

- *Kan man forestille sig en restaurering og bemaling af en eller flere bygninger op ad Havnegade?, måske i kutter- eller himmelblå?
- *Kan man forestille sig at markere forskellige pladser op ad Havnegade, f.eks. ved *Havnegrillen* og her tydeliggøre at man i *Jollehavnen* sælger friskfangede fisk fra de mindre både?
- *Kan der skabes mulighed for en simpel trappeforbindelse fra *Lokalbanen* til Havnegade?

Den Grønne Plads & Trappen

- *Kan man gøre *Den Grønne Plads* grøn?

- *Kan pladsen genskabes efter de originale tegninger, så den offentlige del bliver større og adskiller sig fra beværtningerne?
- *Kan *Den Grønne Plads, Trappen* og området nedenfor *Trappen* restaureres/gøres færdigt efter de originale tegninger?
- *Kan man forestille sig bemaling af *Moonshine-bygningen* på pladsen nedenfor *Trappen*?
- *Kan man etablere et værksted for kunst og håndværk i *Moonshine* bygningen og her bl.a. skabe *Årets Bænk*, måske ved brug af diverse overskudsmaterialer fra havnen og andre steder?

Nørregade

- *Kan man følge op på *Venligboernes* initiativer, der har indstillet dem til Nobel-prisen og skabe en restaurant med gæstekokke?
- *Kan man forestille sig, at der blandt flygtningene findes veluddannede kokke?
- *Kan Hirtshals skabe en fiskerestaurant, der på sigt kan præmieres med en Michelin-stjerne?

Stjernepladsen

- *Kan et monument på *Stjernepladsen* være med til at markere Nørregade og byens centrum?
- *Kan et monument gøre området mere attraktivt for handelslivet?
- *Kan Hirtshals Turistkontor flyttes tilbage til centrum?

Workshop

- *Kan man se på farverne på himlen over Hirtshals og skabe et sæt af farver, der kan kaldes *Hirtshalspaletten*?
- *Kan befolkningen hjælpes ad med at finde *Hirtshalspaletten*?
- *Kan man bruge et maleri af Lars Nielsen som inspiration?
- *Kan man bruge farver på bygningerne, så by og havn/erhverv adskilles visuelt, på en frugtbar måde?
- *Kan man lære af de grønlandske byers brug af farver, bygningernes synlighed i forhold til naturen?
- *Kan alle hoteller og spisesteder males gule og boliger blå?

Grunker

- *Kan man tale om en *kulturel økonomi* i Hirtshals og her f.eks. undersøge hvilken betydning har det haft for befolkningen og de erhvervsdrivende i Hirtshals, at *Den Grønne Plads* blev omformet og derefter udvidet med *Trappen* - der gav liv til festivalen *Musik under Trappen* og mange andre tiltag?
- *Kan man søge sponsorat hos f.eks. Flügger til maling?
- *Kan kommunen være sponsor for restaureringen og bemalingen af de enkelte huse og områder?

*Kan og vil befolkningen danne "laug" og hjælpes med arbejdet ligesom fiskerne på *Bænki* i sin tid påtog sig ansvaret for at *Vejrstationen* i muren på *Den Grønne Plads* virkede?

*Kan f.eks. Statens Kunstfond(5) bevillige del-finansiering af et monument på *Stjernepladsen*?

* Kan monumentet være det allerede færdigskitserede *Kolossen* (1995/2006), der i første omgang blev bestilt af Spar Nord og som ville kunne ses fra alle indfaldsveje til Hirtshals, havet, motorvejen og hovedvejen og markere Hirtshals som *Porten til Europa*? (6).

Links og bilag:

- (1) <http://www.dr.dk/om-dr/programmer-og-koncerter/ny-arkitekturserie-paa-dr-k>
- (2) <https://da.wikipedia.org/wiki/Superkilen>
- (3) <http://www.greenland.com/da/om-groenland/kultur-sjael/arkitektur/>
- (4) <http://www.malermestre.dk/Standard/Presse/De-Farver/De-Farver-Liste.aspx?>
- (5) <http://www.kunst.dk/kunststoette/puljestamside/tilskud/kunst-i-det-offentlige-rom/>
- (6) Bilag: *Kolossen på Stjernepladsen/Hirtshals Raketten* 1995/2006.

Tilfældets Geometri: Udstilling med skitsearbejder til værker i Hirtshals og Dronninglund. I alt 43 m2 bemalede gipsmodeller vist på Vendsyssel Kunstmuseum, The Lighthouse Glasgow, Arkitektskolen Aarhus og KOES Køge Skitsetsamling (2000-2001). Samtlige modeller tilhører KOES, Køge Skitsetsamling.